

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)

13 maiu st. v.
25 maiu st. n.

Ese in fiecare duminică.

Redacțiunea :
Strada principala 375 a.

Nr. 19.

A N U L XXVI.

1890.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei

Bogdan I séu Intemeerea Moldovei.

— Tragedie in versuri, in cinci acte. —

(Urmare.)

Molda.

Ai milă! oh ai milă! și ori cât preț de mare
Ai cere pentru mine ca drept rescumpărare,
Trimete...

Zemir.

Tu ești prețul ce-l cred mai nemerit...

Molda.

Zemir!

Zemir.

Te voi pe tine!

Molda.

Vai! suflet osândit!

(Smulgând un jungher dintr'o tablă cu arme ce
e aninată in părete.)

A!...

Zemir (alergând la ea.)

Stăi!

Molda.

Nu, arma asta îmi va curmă durerea...

S'o nfig aici, in peptu-mi, eu voi avé puterea!
De-i mai cercă tu încă, in órba poftă-a ta...

Zemir (luându-i jungherul.)

Imi trebui a ta viêtă, și mórte nu-ți poți da!

Molda.

Blestêm!

Zemir.

Ehei! Negrilă!

Scena V.

Negrilă, Zemir, Molda.

Zemir, (lui Negrilă arătând pe Molda.)

In paza ta remaie;

Ia séma cât mai bine ca poftă-i să n'o mâie
La vr'o iscodă próstă! Ca ochii-ți s'o păzești, —
C'altfel, un strop de sânge al ei o să-l plătești
Cu ochii-ți!

(Ese.)

Scena VI.

Molda, Negrilă.

Negrilă.

Ce 'ntêmplare mai fu aicea éră?

Molda.

In ast loc, vai! nu pôte robitul nici să piéră,
Când viêtă-i e in silă...

Negrilă.

Revino-ți in simțiri!

Zădarnice-s și plânsuri și desnădăjduiri...
Ridică-te.

Molda.

Me lasă, pe lespede lungită,
Pojarul să-mi astêmpêr, — și viêtă mea robită...

Negrilă.

Nu-ți mai toci puterea și chipul teu frumos;
Când ești in dinți de șerpe, să lupți e de prisos.
Te scólă, — 'ncet... Ș'usucă seninii-ți ochi ca cerul;
Potóle-ți suferința...

Molda.

Mai crudă-i ca jungherul

Robia, siluirea...

Negrilă.

Dar óre eu n'o știu?!

In aste gróse ziduri, nu-s mormântat de viu?
Nu m'am sbătut ca tine, — ca tine cerând mórte!
Dar nu!... căci cruda sórtă mai vrut-a să me pórté
In giulgiul suferinței...

Molda.

Și tu, care-mi vorbești,
In ce chip te-affi-aicea? de unde? cine ești?

Negrilă.

Zădarnic ț-aș mai spune — nici limba nu me iértă.
Când inima-i pe mórte, — și gura fie mórta!
Dar tu, ce încă 'n lume nădejde poți să ai,
Vorbește, — cum de 'n astă căpcană cădut-ai?
De unde ești, și cine anume-ți sânt părinții?
De ce nê m?

Molda.

Judecata-mi lipsește-acuma minții!
Ș-apoi... la ce-aș mai spune ce-am fost, ce nu mai sânt?
De-am fost aiurea Dómnă — de sânt pe-acest pământ
O robă...

Negrilă.

Dómnă fost-ai? Pe Dumneđu! vorbește.
Și spune-mi totă taina...

Molda.

La ce-mi mai folosește!

Negrilă.

Ei! nu știi... Chiar in iadul cel negru, 'ngrozitor,
Se pôte să se afle vr'un suflet jelitor;
Și 'n orice grea ispită și 'n ori-ce grea durere
Ajută totdeuna o dulce mângăere...
Me veđi, de și aicea eu pe tatar slujesc,
Nu sânt ca densusul barbar, și mult... mult te jelesc;
Ș-aș vré, de-oi fi in stare, s'alın eu suferința-ți...

Molda.

Pojaru-mi nu s'alină...

Negrilă.

Te 'nșeli, đu! in credința-ți;
Ori-când a ta durere la altul desvêleşi,
Te simți cu mult mai bine, mult mai ușor...

Molda.

Voești

Să știi a mele némuri, și cum in asta parte
M'arunc-a sôrtei vânturi, din locu-mi de departe?
Ascultă-me: Din țera de peste Istru sânt,
Asan e al meu tată, stăpân pe-acel pământ;
Pornii in sus, pe Istru, spre-a trece prin Vlahia,
Ardeal, și 'n Maramureș să me opresc. Urgia
Făcù de-odat' ca vântul, ca un puhoi turbat,
Să sufle dimpotrivă — și pluta ne-a mánat
Mereu tot inspre vale, ducându-ne intr'una
In josul apei. Dómnă!... O 'ntrégă ți furtuna
Bătut-a făr' astempër, mugind și clocotind,
Și pluta tot de valuri făr' de réstimp isbind...
De nópte și de nouri nu se zăriá nimică;
Nici rază de a lunei, nici o stea cât de mică;
Părea că iadul negru se puse-a ne rînji,
In funduri de prăpăstii voidn a ne isbi...
— Oh! țipetele nóstre de desnădăjduire
N'aveau nici un resunet; — stam gata de peire
In ori-ce clipă... Dómnă! Ce bine ar fi fost
Ca 'n fundul celui Istru, un vecinic adăpost
Să fi găsit!... Vișlașii puterile-și sleiră,
Ș-a lor lopeți prin valuri se rupse, se sdrobiră.
Er moșul Hureș, care pe mine me 'nșoția,
Cu tremur, desnădejde, la peptu-i me strîngea,
Rugând intr'una cerul pe-un mal să ne arunce.
Ce gróznică privelá mai fost-a și atunce!
Pe la mieđ-de-nópte furtuna incetă; —
Cu ea trecënd și norii, seninul s'arătă;
L'a lunei albe raze, privindu-ne la față,
Vedeam cu 'nfiore cum mórtea se resfață
In ochiul fiecărui; cu toți eram cuprinși
De-a morței gălbínelă... Spre ȑori, am fost impinși
De vânt pe-un ostrov verde. Părù că renviarăm!
Părù că paradisul acum din nou l'aflarăm!...
Punënd pe țerm piciorul, pământul sărutam,
L'a sfintei troiță milă cu toții ne 'nchinam!
— Dar... nu se mărghinește aicea suferința...
Că n'am căđut in valuri mai mare mi-i căința;
De mii de ori mai bine in Istru-aș fi pierit,
Decât s'ajung pe mâna acelor ce-am găsit
In ostrovul acela pe care ne-aruncară
Turbatele talazuri... Că 'ndat' ne 'ncungiurără
ȑecimi de ómeni, aprigi la față mult hîdoși,
Cu brațele vinjose, cu ochii floroși, —

Purtând la brău tot arme și pale lucitoare,
Ce îți secau in clipă a inimei isvóre!
Eram, noi, doispredece — ér ei nenumérați; —
Și 'n scurt, de-ai noștri ȑece, de viêța despoiați,
Căđurá 'n colb, ca leșuri... Și Hureș căđù încă,
Cum nu putui eu óre ca 'n sângele meu cald,
Pe-aceleas pietre negre, cu densusi să me scald?
Aș fi păstrat virtutea-mi departe de ispită
Și n'aș avé eu astăđi ast' sórta urgisitá!
De ce aceleas valuri ș-acelas vânt turbat,
De stâncele colțose atunci nu m'au sfărmat?
Aș fi simțit cum pune cel somn al vecinicieii
Pe fruntea-mi mirtul sfânt, alb, al nevinovăției!...

Negrilă.

Ce sórta, vai!

Molda.

Atunce, tot ce aveam eu noi
Fu smuls, răpit in clipă de hoții toți; apoi,
Din ei un hoț mai picleș, ce se părea mai mare,
Puind pe mine mâna-i, imi ȑise cu sfruntare:
— 'Tu pari a fi mirésá din țermul ist vecin;
Să te cununi cu mine mai bine-acuma vini!
ȑipai ca o leóică de șerpe incolțitá, —
Ș-apoi, de-odatá, vorba in gátu-mi fu muțitá.
Privirea-mi, țintá, numai la densusii mai câtá, —
Incremenitá, mintea-mi sfêrșitul adăstá;
Când, étá că un altul, c'o față mai bêtăná,
Grăește iute celui ce me ținea de mâná
Cuvinte nențelese; acesta me lăsá
Și 'ndat' napoi mi-aduse tot ce mi-a fost luat. —
Podóbele cu care mai sânt impodobitá;
Apoi, din sinu-i scóse o tablá cerubitá,
Cu unghia sa scrise ceva nepriceput —
Și dând-o cătrá-un altul, — un hoț încă mai slut,
Imi ȑise: 'Mergi cu omul acest, unde te-a duce.'
— Cređui că merg la mórte! simți un fior dulce
Ce 'n sórta ast' amará voios me cuprindea!
Dar nu! 'alt chip de mórte cel hoț me trimetea:
Cinci nopti lungi și cinci ȑile, pe cale purtblatá,
Făr' somn și făr' odihná, mereu eu fui purtatá,
Pân' ce 'nsfêrșit aicea, me étá, am ajuns.

Negrilă.

Ce-i drept! de povestirea-ți me simt adânc pêtruns,
Ș-aș vré să-mi dau chiar viêța să vêd a ta scăpare;
Dar știi că e zădarnic' oricare încercare!
Eu sânt bêtăn, — și încă mai slab decât bêtăn, —
N'ar folosi nimicá să lupt cu ást păgân.
Nu pot decât a plânge a nóstre triste sórte —
Ș-ast plâns va fi prohodul inimei mele mórte...
In pronia cerescá nădejde ai, de poți;
Ea pôte să te scape din ghiara ástor hoți.
Me duc, — căci ca și tine, de multá priveghere
Slăbitu-mi-a și trupul, și chiar a mea vedere...
Dar fii mai cu nădejde... Să nu 'nceari a muri...
Părintele cel vecinic de toți se va 'ngrigi!...

(Ese.)

Scena VII.

Molda.

In ciasuri de réstriște, puține dulci cuvinte
Potóle-o suferință... Vai! cerule pré sfinte!
E scurtá mângăere ce tu-mi trimeți acum —
Și lung e, făr' de margini al suferinței drum!
— Eu voi muri, vêd bine, — că simt secându-mi viêța,
Cum sécă și se perde la sóre grabnic cêța...
Și-mi place mai mult mórtea — ca oricărui român
Ce pieré, dar nu pórta in gât un jug păgân!

— Adio scumpe mire! că ați a ta alésă
 Cu jale impletește costița-i de mirésă...
 Și astă cruciliță bătută cu safiri,
 Ce mi-ar fi dat adesea plăcute amintiri,
 Și boldul cu margene, ce-o inimă arată,
 O să ve 'nchid în grópa-mi cu mine deodată,
 Spre-a stînge ș-amintirea... Prin vine-mi simt tre-
 cînd

A morței glasuri negre prohodul meu cîntînd!...
 (Rázemându-se de un stîlp mare de marmoră.)

Ca lepedea ast' rece, tăcută, neclintită,
 Și eu voi fi mîni rece... Oh! sórtă urgisită!...
 Dar nu vor șei nici unul din cei ce i-am iubit
 Nici locul și nici vremea când Molda a pierit?
 Să n'am măcar norocul de-a-mi însemna mormîntul
 Și ȕiua de iertare ce mi-a ursit Pré-Sfântul?...
 Oh nu!... Voi să se șcie... Pe pétra ast lucioasă,
 Cu sîngele-mi voi scrie sfêrșirea-mi ticăloasă.

(Scóte boldul de márgén dela sîn, îl infipge în
 brațul stîng, și scrie apoi pe stîlpul de mar-
 moră.)

- »Eu Molda, fíca lui Asan,
- »Mirésă prințului Bogdan,
- »Aici robítă de Zemir,
- »Curmai al vieței mele fir...«

(Puterile-i slăbesc; îmbrățișeză stîlpul și se lasă
 încet în genunchi lângă el; capul i se plécă cu
 totul spre pept.)

Atăta-i tot cuvîntul ce 'n urmă-mi va trăi...
 Află-se-va în lume vr'un om spre a-l ceti?

(Va urmă.)

N. A. Bogdan.

Prietenul meu.

Am și eu în astă lume
 Un prieten încercat,
 Me urmăză pretutîndeni
 Și mi-e fôrte devotat.

Diminéța 'ntodéuna
 În oglindă îl privesc;
 Tótă ȕiua, cât e sóre,
 Lângă mine îl zăresc.

Séra când resare luna,
 Tot cu mine e mereu;
 Déc'adorm, ni se cufundă
 Visul lui cu visul meu.

De e nor séu întuneric,
 Nu-l mai vîd decăt prin gînd;
 Dar și-atunci e lângă mine,
 Îi simt inima hătînd.

Am împărțit cu dînsul
 Și dureri și fericiri,
 Căci avem aceleași doruri,
 Chinuri, lacrimi și simțiri.

Credincios o să-mi remăe
 Până la sfêrșitul meu;
 Mi-e adevérat prieten
 Și-al lui nume este: „Eu“!

Carol Scrob.

Sugrumată.

(Novelă.)

Eram la marginea Dunărei și priviam cum tala-
 zurile veniau de se isbiau de pietrele chieului, cu
 șgomot asurđitor.

Sórele trimetea omenirii, ultimele sale raze
 roșcate pe după un deal cu muchea ascuțită,
 anunțînd sfêrșitul unei ȕile frumoșe de tómnă
 cu cerul senin.

Vîntul clătínă încet crăcile aprópe despoiate
 ale pomilor, scuturându-le de ultimele foi galbene,
 care se invértiau în spațiu, se balansau puțin și în
 urmă cădeau, acoperind pămîntul prin pregiur.

Apa eră turbure și valurile se spărgeau unul de
 altul cu furie, lăsînd în urmă o spumă albicioasă.

Sórele dispărú de tot.

Cățiva norișori străveđii remaseră la apus, dar
 care încet, încet își schimbau culórea, se făceau mai
 inchíși, se lungiau, acoperind o parte din bolta ce-
 réscă, și în urmă deveniau negri.

Întunericul se lăsá mereu.

Dealurile abí se mai zăriau și pădurile de sál-
 cii îmi fugiau de dinainte, înfășurându-se în désa pă-
 tură a noptei.

Stelele începură să schinteeze una câte una și
 luna răsări roșie, pe după un arbore, înălțându-se
 majestósă în mijlocul lor, ér lumina-i se resfrîngea
 nehotărítă în valurile apei, care lăsá în urmă mul-
 țimi de cute arginții, tremurânde.

O pulbere aurie invéluiá orașelul tăcut, cu lică-
 ririle palide ale luminărilor de prin case.

Din când în când, câte-un látrat de căne, pre-
 lungit de ecoul dealurilor, venía de-mi isbiau auđul,
 ér vibrațiunile treceau dincolo de Dunăre și se per-
 deau în pădurea de sálcii stufoșe.

Eră târđiu.

Me 'ntorceam a lene spre locuința mea și gân-
 direa-mi sburá departe... departe, unde o lăsasem
 pe ea, micuță, plăpândă, sfíosă, dar totdeuna veselă.

Mi se părea atunci, că me aflam lângă dînsa, că
 o țineam strînsă la peptul meu arđetór; părea că-i
 simt respirarea ei caldă, îmbêtătóre, că aud ameste-
 cul hătăilor inimelor nóstre și că me lăsam a fi stră-
 puns de privirea-i pîtrunđetóre, me îmbêtam de far-
 mecul ochilor ei albastri ca seninul cerului și de dul-
 ceta graiului ei, și lipindu-mi gura de buzele ei moi,
 trandafirii, le sárutam cu foc; și par că tot nu me
 săturam privind pèru-i blond ca aurul, ce-i cădea
 reslățat pe umerii ei voluptoși.

Eu o priviam lung, îi admiram formele-i bogate
 și nu me puteam oprí de a nu tresări când îi atin-
 geam obrazul.

Și realitatea ajungea așa departe, că par că eram
 la căpêțéiul ei când dormía și că deschidea ochii,
 me privía zimbînd, își incoláciá brațele pe după gâ-
 tul meu, me atrăgea spre dînsa și me sárută cu foc.

Căt o iubiam! și cât mi se părea că me iu-
 beșce!

Tot gîndindu-mela ea, ajunsei în pórtă casei mele.
 O deschisei.

Scártăi lung și plîngetór.

Un căne bêt_rán, látrînd rágușit, veni de-mi linse
 mîna, bucurându-se par că de venirea mea.

Intrai în casă.

Eram singur. Așternutul făcut me invitá la somn.

Me aședăi la mésză, îmi luai capul între mîni
 și începui să cuget ér la dînsa.

Unt-de-lemnul din candelă pe sfêrșite se con-
 sumá încet ca și vieța unui om, când flacărea ajunse

la apă, începui să sfărâș plângător, ér ultimele picături se atrăgeau una pe alta spre éscă, care arsesse aprópe tótă, și din care nu rămăsese decât un muc roșu, cu o mică flacăără albicioasă.

Afară vântul urlă cu putere, dând glas tăcerii nopței și pustiului, ér apa din candelă se vaită de flacărea micului muc de éscă, care-o sărută cu drag și care mai făcui în urmă trei cercuri de lumină galbenicioasă, sfărâș lung și se stinse.

Nu-mi érá áncă somn, cu tóte că nóptea érá fórté inaintată.

Me dusei la feréstră și-mi lipii fruntea de gémul rece. Luna érá sus, d'asupra capului meu, scáldând acoperișul caselor cu lumina ei arginție și făcénd ștrálucéscă în mii de schintei tinichéua bisericii.

Gémul se aburi de respirația-mi caldă, făcéndumi o cétă inaintea ochilor. Me trásei îndérét.

rația-i greóe și me simțiam perdut. Nu mai érá nici un mijloc de scápare.

»Urechile începui să-mi víjje, sángele par că mi se oprise în vine, numai puțin se mișcă picioarele și lupul cel îndrásneț ími sări în spate, me tránțeșce jos și voeșce să-și infigă colții în peptul meu. Ceialtți se făcură cerc în giuru-mi uitându-se la mine cu niște priviri sélbaticé, care me strápugeau ca niște pumnale. Disperarea-mi da fórté, făcui o silință supremă, il apucaí cu améndoué mánile de gát și începui să-l stríng cu convulsiune... d'odată auđii o horcăélă și... lupii periseră împreună cu pădurea...

»Eram în camera mea, cu améndoué mánile încheștate în gátul ei alb, din care sángele curgea șiróe.

»Frumosu-i cap zăcea pe perina roșită de sánge, pèrul de asemenea îi érá plin și fața vénéțá. Ochii

Porturi poporale din Dalmația.

Privii lung impregiurul meu, me gândii la ea, clătinaí capul și în urmă me culcai.

»Érá o nópte négrá.

»Fulgerile biciuiaú cerul și tunetul bubuiá mereu.

»Ea dormiá lângă mine. Respirația-i caldă ími isbiá obrazul aprins și mica ei gură par că-mi zimbiá ușor.

»Câte șuvițe din pèr îi érá resfirate pe perina albă ca și obrazul ei.

»O invélui binișor, o sărutai pe frunte și... d'odată me pomenesc într'o pădure că fugiam urmărit de o dróe de lupi care me alergá. Tremuram de frică, fugiam mai tare, dar în cele din urmă picioarele mi se inmuiaú.

»Dróia de lupi me ajunse de asta-dată și unul mai îndrásneț se apropiá de mine; îi auđiam respi-

deschiși, sticloși, părea că me privesc cu milă; buzele îi erau arse, întredeschise, lăsând să se védă dinții încheștați în limbă pe care o strápușese.

»Lumina lunei ce strábătea prin feréstră ími arată acest tablou oribil, făcénd să mi se sbárléscă pèrul în cap și conștiința me acusá de asasin!

»Eu! asasinul ei!! Eu care o iubisem, care o iubiam și care nu érá s'o mai uit nici odată!... S'o omor eu!?

»Să me despart pentru totdeuna de dènsa?! Să n'o mai véd nici-odată?!... A! A! A! érá pré mult!

»Voiam să plâng, dar nu aveam lacrimi! să-mi întorc capul dela dènsa, dar o putere neînțeleșă me ținea pironit cu privirea spre ea.

(A!! acele momente erau grozave pentru mine! Nimeni nu-și póte nici inchipui durerea ce-am sim-

țit-o în acele momente, și acesta numai pentru c'o iubiam cu un amor pasionat; unic pôte în felul seu. O iubiam cu toată furia tinereței; o iubiam cum nu iubește de doue ori cineva în vieță.)

»Incepuse să-mi fie frică și să tremur. Me gândiam la curtea cu jurați! la advocații seci cu pledori lungi, la procurorul aprins, acuzându-me de omor, la președintele nepăsător care me condamnă pentru toată viața pôte, căci după ei eră un omor cu precauțare, și un omor în asemenea impregiurări și în astfel de condițiuni, nu mai îmi dădea nici un drept ca că beneficiaz măcar de circumstanțe atenuante! Eram dar perdut! nu mai aveam nici-o scăpare! și par că vedeam ômenii cum me priviau cu grôză amestecată cu scârbă, șoptindu-și unul altuia: »Și-a omorît nevêsta! Ce asasinat grozav!«

»Me gândiam: Inzădar pôte voi strigă că n'am omorît-o cu precauțare; că sânt și eu disperat de aceea ce s'a întâmplat, de ôre ce-mi fusese cea mai scumpă în lume! dar cine m'ar ascultă? Cine-mi va da dreptate! și cum o iubiam, numai dênșă ar fi putut-o spune, dar vai! ea nu mai putea vorbi! eră môtă, căci o sugrumasem eu!

»Ei ce vreți? v'am spus că n'am omorît-o cu precauțare!

»Am visat un vis urit și când m'am deșteptat, mi-am vêdut mâinile înclêștate în gâtul ei . . . dar bine ce rideți?

»Ve bateți joc de mine? . . . Voiți să me omorîți? ei bine, fie; primesc! aflați inse, că nu sânt vinovat! sânt mai mult de plâns decât de acusat . . . dar goniți pentru ddeu ômenii aceia cari se grămădesc la ușa mea! Am orôre de rușine. Voi muri de-o miie de ori mai bine aci lângă dênșă, decât să fiu judecat și espus la privirile batjocoritôre ale mulțimei!

»Ce? ér sânt singur? dar par că veniseră să me ia? Comisarul se restiă la mine și spunea să-l urmez! lumea se grămădiă la ușe . . . dar unde sânt? ce s'a făcut?

(Acestea erau aiurările mele din momentele acelea pe care le mai țin minte și acum.)

Se lumină de ziuă.

»Camera se umplea de lumină și ea mi se arătă mai oribilă: gâtul vênêt cu doue deschidături înlăuntru, de unde sângele tot mai curgea încă; obrazul galbên, ochii stinși afundați în orbite, cu doue cercuri negre prin pregiur; buzele albe, întredeschise, și doue crețituri săpate între sprincene. Pêrul în desordine, invêluit de sânge care-l roșise, făcând un contrast bizar cu paliditatea ei mortală. Mi-arunca din întâmplare privirea la mâinile mele, erau și ele pline de sânge, care se inchiegase și care îmi ținea degetele lipite . . . d'odată sgâii ochii la dênșă: Mi se păruse că se mișcă, că deschide ochii, mă privește cu orôre și scârbă, că i se umflă peptul și că resfiră! . . .

»Frica de asta-dată me făcù să dau un țipêt și sării spêriat în mijlocul camerei, inundat de o sudôre rece.»

Me uitai cu o privire rătăcită prin pregiur; sôrele resărise.

»O pisică spârșese carafa cu apă și me deșteptasem.

Gr. Mărunțean.

GEORGE BRANCOVICI.

(Noul patriarc sêrb.)

Istoria distr. românești în Bănatul timișan.

V.

Districtele române din Bănatul timișan erau 8 și anume: Lugosul, Caransebeșul, Meadia, Almașul, Crașoul, Birza, Comiatul și Illadia. Afară de acestea 8 districte, mai erau și alte districte în părțile Făgetului, inse cari nu avură durată

îndelungată; despre cari districte atâta șcim, că Ladislau V, în o scriptă regală la 1453 din Poșon, laudă meritele lui Ioan Corvinul, deseversite pe câmpul de resbel contra turcilor, și pentru cari fapte vrednice lui și fiilor lui, donéză districtele române Sugia, Supan Furdia (Thwerd), Monostor și Bosor, cari districte prin ordinului Aradului, în 15 septembrie, i s'a și dat în posesie și folosință. Unde avem să căutăm acestea districte, nu se pôte cu posivitate documentă. Actul regal vorbește de comit. Timișului, ér alții afirmă că acestea districte au trebuit să fie situate în părțile Chisetului și a Fagetului.¹

¹ Acest rescript regal se află între actele camerale din

Districtele aveau administrarea lor separată, dar în afaceri de interes de țară se vede că aveau o uniune națională română, presidiată de banul districtelor, care reședea în Caransebeș. În Timișoara se află un guvernor cu menirea a supraveghea și a conduce apărarea țerei, și era în comunicare cu castelanii cetăților (Lipova, Jidovin, Lugos, Caransebeș, Orșova etc.) și crainicii plaiurilor înspre Valachia. Justiția și administrarea civilă aparțineau: *Universorum Nobilium et Keneziorum et ceterum Valachorum et nullos eos iudicet praeter comitem eorum pro tempore constitutum* cujus iudicio consenti si non fuerit, ad *Judicem Curiae nostrae et de hinc in nostrae Majestatis personaliam presentiam et valeant causas eorum provocare.*

Privilegiul lui Ladislau V, din anul 1457, dat universității nobililor și românilor din cele 8 districte, ne lasă să credem, că aci s'a statorit cu toată puterea și autoritatea regală, un stat dependent de Ungaria, cu toate drepturile proprii naționale.

Să vedem acel privilegiu: *Nos Ladislaus Dei gratia etc. etc. Quod nos tum ad humillimae supplicationis instantiam Fidelium nostrorum Michaelis Dees dicti de Tömöschel et Stefani filii Sisman de Bazias per eos in ipsorum ac caeterorum Universorum Nobilium et Kineziorum nec non aliorum Valachorum et Districtibus: Lugos, Sebes, Mehadia, Almas, Krassofi, Borzafii, Komiaty et Illed vocatis nominibus... tum vero consideratis fidelitatibus et fidelium servitorum, meritis eorundem universorum Valachorum quibus iidem non solum Praedecessoribus nostris Regibus Hungariae, sed et nobis segratos reddiderunt ac acceptos, et praesertim eo respectu, quod ipsi in confiniis Regni nostri collocati in custodia vadorum Danubii contra crebros in cursu Turcorum etc. etc. Et Nihilominus ut ipsi nobiles valachi et Kinezii firmata inter se unione, dicta servitia nostra et Regni nostri in tuendo vado Danubii eo melius continuere possint. Decrevimus a modo in posterum in praefatis 8 Districtibus nullo unquam tempore alicui extraneo possessiones et villas donare nisi illis qui bene meritis propter eorundem servitia videbuntur. Et quod hujus modi 8 Districtus ab invicem non separabimus, nec aliquam ex eis alicui donabimus sed Regni nostri coronae sicuti praedecessores nostri Reges sic et nos quoque simul vinctos tenebimus; etc. etc. Praeterea annuimus eisdem Nobilibus Valachis et Kenezis, et nullos eos iudicet praeter comitem eorum pro tempore constitutum cujus iudicio consenti si non fuerit, ad *Judicem Curiae nostrae etc. etc.*¹*

Cu câtă tărie a susținut universitatea nobililor și a românilor din districte la întregitatea și uniunea districtelor lor, se poate constata și din aceea impregiurare, că reg. Sigismund perples de bani, a fost zălogit lui Ion Corvinul dist. Komyatului, care îl și luase în posesie, fără consensul nobililor și a românilor. Universitatea districtelor în respectul reincorporării și în meritul călcării de drept, trimite o deputațiune la regele, în frunte cu nobilul Vasiliu Ciampa, care apoi și primise asigurarea regelui, că cererea de reincorporare li se va implini și pe viitor li se va da toată garanța, că districtele române nu le va separa unul de altul. Precum acesta se poate vedea din privilegiul mai sus citat, acesta dorința a nobililor s'a și deseversit.

V. Grozescu.

Buda sub NRA. pachet: 1524. N. 12. Veđi Pesty Frigyes. Szőrény Vár: Haj. pag. 20.

¹ A roman nép és ügye. A. Vlad. pag. 120. reproduc de Bhömdenard »Del Magyarország« tom. I.

Când stelele...

Când stelele pe cer lucesc
Și luna printre ele
Ș-arată discul seu ceresc,
Cu rază aurele:

În sufletul meu intristat,
Un dulce dor învie,
Un dulce dor nemângăiat,
De sânta poezie.

Aș vrê poetă ca să fiu,
În tainici versurile
Tot chinul vieții să-l descriu
Sera privind la stele.

Elena Lupan.

Sacharinul.

Arhivul de igienă al lui Pettenkofer aduce în timpul din urmă două lucrări interesante în privința sacharinului, o substanță dulce, care în cantități mult mai mici produce același efect ca saharul în cantități mari.

Deja la 1884 s'a descoperit acest saharin. După părerea directorului dela institutul igienic din Würzburg, sacharinul e chiar așa un condiment (mirodenie) cum este sarea, scortişoara, cuișorele, piperul și condimentele escitante ale nervilor ca: ceaiul, cafeaua, tutunul și alcoolul, cari n'au nici o putere nutritivă, ci numai dau bucatelor un gust mai bun, ca și oțetul și nuca moșată.

Un gram de sacharin îndulcește tot așa de bine ca trei sute de grame de sachar, și e absolut nevătămător ca și sacharul.

Singurul defect înse ce-l are sacharinul față cu sacharul, este că sacharul în doze mari e și nutritor. Așa dară numai în cantități mici se pot înlocui pe deplin unul pe altul, pe când în cantități mari numai atunci când renunțăm la părțica nutritivă ce o posedă sacharul.

D. e. o tortă făcută din părți egale de sachar, oue și unt, e mult mai nutritore decât decât sacharul ar fi înlocuit cu mica cantitate de sacharin, ce-i corespunde în privința dulceții. E natural, că de dulce ar fi tot atâta ca și cum e cea cu sachar, dar e cu o bună părțică mai mică.

Cu toate acestea e probabil, că după ce se vor delătura pedecile politice și național-economice cari se opun la introducerea sacharinului, atunci va putea înlocui în mare parte sacharul.

Până acum funcționează numai o fabrică de sacharin și pe timp de 15 ani, cât ține brevetul ei, nici nu poate alta să-i facă concurență. Introducerea sacharinului în Franța e oprită și astfel și o parte din colosalul câștig al fabricii se perde. Dar drogeriile și farmaciile din ori și care țără îl posed în cantități mai mici.

Dr. G. Crăinicean.

Caféua cu lapte.

Totă lumea știe că laptele este un aliment prețios, care convine la ori-ce etate, la toate temperaturile, la toate constituțiunile, și care este tot d'auna perfect digerat astfel, că cei care îl obișnuiesc

se găsesc totdeauna bine după ingestia lui. Totă lumea știe asemenea, că cafeaua neagră este un tonic și stimulant prețios, a cărei întrebuințare după mesă este folositoare pentru a înlesni actul digestiei (mis-turii.)

Ei bine, lucru foarte curios, acest lapte, această cafea, care sunt așa de bine întrebuințate de stomac când sunt luate deosebit la intervale mari între ele, constituie prin amestecătura lor un nou agent, un compus absolut indigestibil, cu desevârșire neasimilabil prin urmare, mai ales când amestecătura este făcută în proporțiuni potrivite.

Etă ce explicațiune dă dl Marchan de Féchamp într'un articol asupra igienei alimentațiunii, publicat în »Revue de therapeutique«, asupra acestui fapt.

Pielea animalelor este o materie azotată care prin fierbere, se transformă ușor într'o substanță mai mult séu mai puțin digestibilă. Se știe, că decă această piele s'ar pune în contact cu taninul, înainte de fierbere, fiind prospătă, se convërtește într'un compus particular cunoscut sub numele de piele tăbăcită, care nu mai putrezește și nu se mai poate schimbă de loc într'un product alimentar când se fierbe cu apă.

Materiele proteice, puse în contact cu taninul, suferă aceleași transformațiuni și câștigă proprietatea de a se opune efectelor sucurilor stomacale întocmai ca și pielea la putredire.

Se știe, că infuziunea de cafea e bogată în tanin, amestecarea sa cu laptele are de rezultat imediat de a transformă albumina și caseina ce el conține și care sunt substanțe proteice, într'un fel de piele imputrescibilă și care nu mai poate fi mistuit de stomac. Compusul astfel produs rămâne în stare pulverulentă în amestecul care îl cuprinde, și când se consumă, el poate sta în stomac, decă acest organ este obișnuit a-l primi, până când noi alimente vin de îl dau afară cu produsul mistuirilor. Sachărul și pânea cu care amestecărura este încărcată sunt singurele substanțe care mai înlesnesc eliminarea produsului inert al compozițiunii cafelei cu lapte.

Ca corp străin, acest produs are efecte purgative ceea ce esplică cum persoanele puțin obișnuite încercă acest efect când iau cafea cu lapte, ér cei obișnuiți au gastralgie séu alte deranjări ale căilor digestive. Femeile mai ales obișnuiesc această beătură care n'are o valoare nutritivă mai mare decât o supă de iufcă.

Explicațiunile date de Marchand de Féchamp sunt confirmate și de A. de Carron care consideră cafeaua cu lapte ca un aliment periculos.

Dl Chomel a semnalat sub numele de dyspepsia beăturilor, o formă particulară de turburări digestive ce cafeaua cu lapte produce când se ia diminéța, când stomacul e gol.

Dl C. Husson descrie, că a încercat fenomenele arătate de Chomel, luând diminéța cafea cu lapte, și vërsăturile declarate în urma întrebuințării acestui aliment, au încetat îndată și a părăsit acest obicei.

Dl Lanzoni și alții găsesc de asemenea foarte rea întrebuințarea cafelei cu lapte, mai ales la coplii și femei care avënd un stomac mai slab, sunt susceptibile de turburări gastrice mai mult séu mai puțin periculoase.

Chiar decă aceste observațiuni nu ar fi de ajuns pentru a ne incredința de puțină trebă ce ne face cafeaua cu lapte, totuș ne pune la îndoiélă, și e destul atât pentru a ne îndritui să dăm preferință lapte-lui și cafelei deosebit preparate, avënd fiecare pe sêma sa o valoare nutritivă recunoscută de totă lumea ca escelentă.

G. Dimitrescu.

Din dorul soldatului.

— Doine din Maidan. —

Auđi lelo din departe,
Firea-i plină de păcate,
Trimete-mi pe vânt de șcire,
Ori mai țini tot aia fire,
Că de-o țini să te doresc.
Pentru tine să trăesc,
ÉR de nu, să șciu curat,
Care șerpe m'a mușcat
Și că fost-a veninat.
Ca să șciu când oi veni,
Cu el de m'oi întelni,
Să-l întreb de sănătate,
Ce-a făcut pân' fui departe.

Ard'o focu cătănie,
Cât necasu-mi făcú mie,
Să las casa părințescă,
Și vătruța strămoșescă
Și să plec în lumea mare,
Cu pușcuța în spinare.
Fără dor și fără jale.
Plânge-me mândruțo plânge,
Cine știe-oi mai ajunge,
Să te vëd trecënd la cruce,
La crucița cu isvor,
S'aduci apă în ulcior,
Să beu să-mi trecă de dor.

Auđi mândro ori n'auđi,
Ori nu vrei să te respunđi,
Te las și me duc cu dor,
Și nu-mi pasă c'o să mor,
Ba m'o păre încă bine,
Să me vëd scăpat de tine,
Și te las cu Dumneđu,
Ca să-ți veđi de capul teu,
Că eu mult te-am apêrat,
De lumea nu ne-a lătrat,
Amëndoi noi ne-am iubit,
Nime 'n lume n'o șciut,
Și 'n tot locul te-am păzit,
Dar tu nu m'ai prețuit,
Ț-am dat gură și inele,
Ț-ai făcut fală cu ele,
Ai spus la unu la altu,
Până ne șciú tot satu,
Dar acuma vei vedé,
Cât bine-ți făcú badea.

Să trăiți ortaci cu bine,
Voi toți ómeni d'omenie,
Eu ve las, me duc departe,
Să me umplu de păcate.
Dar ve rog pe toți cu bine,
Să ve rugați pentru mine,
Să pot slugi cu credința,
La 'mpêrat spre biruința,
S'apêr țeră și moșia,
De rele și vijeliă.

Aurel Iana.

Arta d'a deveni frumos.

Pretutindenea vedem că astăzi se desfășură o activitate destul de mare sub raportul sanitar. Se discută *per longum et latum* cestiunea localurilor publice și particulare, se desinfectează, se esaminează laptele, apa, articolele de hrană, se interdic hapurile de aloie și se pedepsesc falsificatorii prinși asupra faptului; dar pentru forma în care trebuie să se miște viața sănătoasă spre bucuria proprie și a altora, pentru frumusețe nu se face nimic.

Unii cred că îmbrăcămintea, toaleta potrivită este suficientă ca să facă pe om «frumos» și chiel-tuesc sume enorme pentru așa dîsa modă. Aceștia înse nu s'au gândit nici odată că frumuseța adevărată n'are nevoie de podobe, și că cu cât împodobirea va fi mai exagerată, cu atât uriciunea va eși mai mult la ivelă. Dar decă ômenii, mai mult decăt până acum, ar privi frumuseța feței și a corpului ca o mare comoră, care se pôte dobândi și sporii ca și aptitudinile corporale, mulți ar duce o viață mult mai plăcută, pentru că frumuseța este o putere ire-sistibilă mai cu sémă la femei.

Sînt înse de tot puțini aceia, cari să șcie că s'ar puté îndreptă spre calea frumuseței băeții și fetetei, și chiar și ômenii mai în vîrstă, spre calea armoniei interiorului cu exteriorul, spre calea acelei frumuseți care face chiar și dintr'un fiu vitreg al naturii un om plăcut în infățișarea lui. Cum pôte cineva ajunge aci, ne invêță un fiziognomist german, dl Ernst Schulz, care a publicat acum de curênd o carte sub titlul: »Despre formațiunea feței«, conversațiuni fiziognomice și sfaturi.

Dl Schulz pune în acéstă carte rezultatele îndelungatei sale experiențe. »După Lavater« scrie dl Schulz, »trăsurile feței, fie frumoșe, fie urite, ajung la dezvoltarea lor deplină numai în ultimii ani ai tineretei; de aceea părinții și educatorii mai cu sémă atunci să fie cu ochii deschiși în privința diformităților, care s'ar puté să se desvolte la copil.«

Cine șcie decă nu s'ar contribuî în mare măsură la formarea unei frumuseți durabile, decă ômenii ar căută să păstreze cât se pôte mai mult frumuseța care se găseșce mai la toți tinerii. Trăsurile feței, în dezvoltarea lor s'ar ficșă sub formele plăcute ale copilăriei și ar luă o formă durabilă. Pentru acest scop înse se cere înainte de tôte, ca copilului să i se păstreze cât se pôte mai mult caracterul lui de copil. Este un fel de poleielă, un fel de suflare a tineretei, care este turnată pe fața fiecărui copil întocmai ca roua dimineței pe trandafir; cel puțin acea poleielă să nu fie sgăriată séu nimicită prin negligență. Dar din nenorocire pretutindenea întimpinăm acest neajuns, care este mai mult o urmare a modului de educațiune de astăzi.

Sistemul modern de educațiune nu este de loc potrivit pentru dezvoltarea unui corp frumos și sănătos. Ancă din cea mai fragedă vîrstă, mintea copilului este enorm de încărcată. Abia trece apoi copilul din vîrsta copilăriei și d'odată este dat pe mâna a vr'o 10 profesori, cari fără să mai șcie unul de altul, nu caută decăt să-i bage copilului în cap știința cu lingura cea mare. Mai mult: după primele încercări d'a umblă și gîngăni, copilul este trimis la grădina de copii, unde este invêtit și sucit, de-și perde cu totul aerul seu copilăresc, devine nervos și se alimentează eventualele sale predispozițiuni scrofuloșe.

Chiar decă în unele pause s'ar practică în libertate jocuri și exerciții corporale, totuși irinirirea încărcării excesive este mare și funestă și momentele contrare sănătății se găseșc într'o măsură atât de mare, încăt instinctele naturale sînt paralizate și temelia constituției corporale sdruncinată. Afară de acestea, încărcarea pré mare a minței înăbușe geniul, produce apatie și împinge voința în direcții false.

Spre învederarea celor dîse să luăm de exemplu câteva rënduri numai din capitolul privitor la formațiunea frunței. La copii trebuie să bage omul bine de sémă ca să nu lase să se prefacă în obiceiul încreșterea frunței fără nici un folos. Acéstă se observă la copii când își fac lucrările lor de școlă și când sînt cu mintea încordată.

Un alt obicei care se observă mai cu sémă la copiii sficioși séu arțăgoși, este d'a se uită pe sub sprîncenă. În cazul acesta copilul este nevoit să-și ridice peste măsură sprîncenile și astfel se produc încreșturi pe frunte. Dar chiar o stare sufletescă supărăciôsă séu posomorită pôte să producă crește pe frunte. În tôte aceste casuri observațiunile repetite ale părinților și ale educatorilor ar avé un efect salutar.

Cu deosebire desavantajos pentru formațiunea frunței este șederea mai îndelungată a copiilor cu capul gol în sôre. Bine înțeles, nu razele sôrelui ca atari strică, ci privirea copiilor în direcția lor.

De aceea este de recomandat mai cu sémă pentru fetele ai căror ochi nu sînt tocmai bine acoperiți printr'o frunte mai proeminentă și prin sprîncene mai groșe, ca totdeuna când es în sôre, să pôrte pălărie cu borduri mai mari. Acéstă precauțiune mai are și avantajul, că ochiul și fața sînt apérate contra influințelor supărăciôșe ale razelor sôrelui.

Ar fi pré mult decă ne-am oprî asupra tuturor singuraticelor capitoare, precum: formațiunea frunței, a ochilor, a nasului, a gurei, a barbei și a obrazilor, frumuseța ochilor și a mâinei, greutatea d'a face o față potrivită, risul și plînsul, patimile ca destructoare ale frumuseței fiziognomice, espresiunea de vinovăție, fața în bôle și suferințe etc. Acum ne-am mulțumit numai a semnăla acéstă carte folositoare.

F. B.

Porturi populare din Dalmația.

— Veđi ilustrațiunea de pe pagina 220. —

Sudoslavii mai ales în timpul din urmă au atras mult asupra lor atențiunea. Mișcările lor politice, nișuința lor de unificare dau mult de gînd diplomaților.

Este interesant dară să ne ocupăm nițel de ei. Sudoslavii sînt un popor belicos, care iubeșce libertatea și e gata să-și verse sîngele pentru ea în tot momentul.

Iubitori de lupte, bărbații nu pré se ocupă de industrie; dar femeile, întocmai ca românele nôstre, lucrază mult și au desvoltat o adevărată și pré considerabilă industrie casnică. Ele pregătesc tôte îmbrăcămintele familiei. Dar cu lucruri mai grele nici ele nu se pré ocupă. Portul lor, mai ales al femeilor, e frumos, pitoresc, ceea ce dă o frumusețe particularie taliei lor svelte. Acest port e fôrte conservativ. Tot cel vechiu. Numai decorațiunile variază. Dar în aceste sînt în adevăr măestre.

G. F.

George Brancovici.

— Vezi portretul pe pagina 221. —

In biserica sârbilor din Ungaria s'a petrecut de curând un eveniment mare. S'a ales patriarcul dela Carlovêț. Alegerea s'a făcut cu mare solemnitate. Persoana aleasă, după cum anunțarăm, e George Brancovici, fostul episcop de Timișoara, al cărui portret îl publicăm în acest număr.

George Brancovici, patriarcul sârbesc actual, s'a născut la 25 martie 1830 la Culpin în Bacica. El este fiul parocului Timoteiu Brancovici din Culpin și Zenta. Studiile gimnasiale le-a făcut în Vrbaș, Bacica și Nagy Körös. În etate de 19 ani a fost numit vice-notar la magistratul din Zenta. În anul 1852 a luat cariera preoțească, intrând în seminarul din Carlovêț. În anul 1855 a fost chirotonit întru diacon în Sân-Miclăuș, era în 1856 întru presbiter. Până la anul 1857 a funcționat în calitate de capelan pe lângă tatăl său, mai târziu ca administrator parochial în Zenta. În 18 august 1859 a fost numit protobresbiter în Zombor, unde dela anul 1862—1871 a fost și director fără plată al pedagogiei de acolo. Reposându-i soția în anul 1868, a fost ales episcop al Timișorii în 19 maiu 1882 și la 13 iulie al aceleiași an a fost chirotesit de archimandrit la Covili.

Prin alegerea lui de patriarc s'a făcut capăt unei stări derangiate în cestiunea bisericeii sârbe.

Literatură și arte.

Pentru numărul jubilar al „Familiei”, care va eși la începutul lunii viitoare st. v., pân' acum a ne-au scris dñii: V. Alecsandri, George Barițiu, Alesandru Mocsonyi, episcopii Melchisedec și Nicolae Popea, B. P. Hașdêu, Titu Maiorescu, George Sion, Vincențiu Babeș, V. Maniu, At. M. Marienescu, A. D. Xenopol, Ar. Decebal, Th. D. Speranția, Duiliu Zamfirescu, Ionescu-Gion, I. Popescu, D. Stăncescu, A. Bârsean, Stefan Velovan, V. Bumbac, P. Dulfu, I. C. Panțu, V. B. Muntenescu, Ioan Pop Reteganul, Aurel Iana, I. Bocanici și dnele Smara, Sofia Vlad-Radulescu, Emilia Lungu-Puhallo. Totodată anunțăm, că la dorință din mai multe părți, terminul trimiterii lucrărilor s'a amânat, până 'n duminica viitoare. Rugăm dară pe toți colegii noștri, cari vreu să ia parte la această serbare literară, să-și trimită lucrările pân' atunci.

✓ **Portretul Iuliei Hașdêu.** Cetim în »Lupta«: Dl Maillart, cunoscutul portretist din Paris, a făcut gratis portretul Iuliei Hașdêu, pe care a cunoscut-o personal, fiind că a luat lecții de desen dela dumnealui. Acest portret, pe care dl Maillart l'a executat numai pentru că, după cum s'a exprimat însuși, era obsediat de figura Iuliei Hașdêu, aflăm că va sosi în curând din Paris la București și va fi espus.

Scrieri noue de Speranția. În curând dl Th. D. Speranția va tipări la București următoarele scrieri: 1, Al II-lea volum din Anecdote în mare parte inedite. 2, Un volum de nuvele. 3, O psihologie. 4, Partea I-a din Gramatica Română.

Cărți noue. *Istoria sântă a noului testament*, pentru usul școlilor secundare de ambe secse, de preotul Ion Constantinescu, a eșit la București, prețul 2 lei. — *Chestiuni de păduri*, de Teodor Chivulescu, inginer silvic în Craiova, a apărut acolo, prețul 4 lei. — *Invetămîntul primar din România*, de I. G. Tufescu, institutor în Iași, a eșit în acelaș oras.

Buletinul Societății geografice române (an. XI, tr. 1), a apărut și e alcătuit din doue părți: partea întâi cuprinde actele societății, din cari ne convingem și de rëndul acesta că, fără șgomot și fără os-

tențațiune, societatea geografică lucrază muncă rodnică. În curând, toate districtele vor avé dicționarele lor geografice din cele mai complete. În partea a doua, buletinul cuprinde: a) Poporațiunea Bucovinei de dl D. Olinescu; b) Masivul Bucegilor de dl căpitan Guriță; c) Insulele Liparice de dl D. Sturdza; d) Călețoriile lui Carol XII prin țera Românescă de dl Ionescu-Gion.

Istoria Ungariei. În editura librăriei Nicolae I. Ciurcu, în Brașov, a eșit de sub tipar: »Istoria Ungariei«, pentru clasele secundare inferioare, școlele pedagogice și civile, de Ludovic Mangold, în româneșce de Vasile Goldiș, profesor, cu harte și ilustrațiuni. Prețul 80 cr.

Teatru și musică.

Corul plugarilor români din F. Giriș, comitatul Bihor, va arangia la 21 maiu (2 iunie) a. c. concert cu următoarea programă: 1, Cuvânt de deschidere, rostit de Petru Serbu, cond. corului. 2, »Vêțut-am lumina«, terzet de Vorobchievici, executat de corul micst. 3, »Sergentul Florea rănit«, de Leon, declamată de G. Nistor. 4, »Mai am un singur dor«, de M. Eminescu, decl. de F. Brânduș. 5, »Arde 'n foc...« cântată de G. Ilaș și F. Bulcu. 6, »A fulemile«, de I. Arany, decl. de Stef. Moț. 7, »Doină pécărărescă«, cântată de G. Pantea. 8, »Din érnă«, de Lucreția Suciu, decl. de G. Giurgian. 9, »Din ședătore« (pot-puriu popular), cvartet arangiat de J. Vidu, executat de corul micst. 10, »Frații Jderi«, de Alecsandri, decl. de G. Haș. 11, Horă maghiară, cântată de corul plugarilor. 12, »Păunașul codrilor«, de Alecsandri, decl. de G. Serbu. 13, »Mátyás anyja«, de I. Arany, decl. de G. Têrêu. 14, »Sunt fecior sdrașan«, cântată de corul plugarilor. 15, »Cânt de carnaval«, de I. Grozescu, decl. de P. Pantea. 16, Cuvânt de închidere, rostit de P. Serbu. Începutul séra la 8 ore. După concert cină comună, apoi joc. Prețul de intrare după voia on. ôspeți. Venitul curat e merit pentru fondul corului.

Musica națională la curtea română. Cetim în »România musicală« din București: Aprôpe dîlnic se face musică de solo, duete, trio și altele, cu pian, violină, violoncel etc. Dinicu e printre cei dintîiu, care delectează auditorul palatului. În ziua de 24 aprilie Majestățile Lor au petrecut în mod original românesc. Au avut lăutari, care au cântat diferite cântece și jocuri naționale, »Chindia«, »Brăul« și altele, care au fost ascultate cu o deosebită satisfacție de Majestățile Lor și de elita palatului, ére unele au fost chiar și jucate.

✓ **Concertul din Botoșani** pentru bustul lui Eminescu, sâmbătă séra, a întrecut toate așteptările, atât din punctul de vedere al executării programei, cât și a publicului ales ce asistă. La această serbare dl Scipione Bădescu a ținut o conferență asupra mișcării culturale a țêrilor române din cele din urmă trei decenii și de rolul lui Eminescu în această generoasă mișcare.

Musicalle nouă. A eșit de sub tipar la Brăila »Toujours gaie« polca pentru piano de Emma A. Zussmann.

Biserică și școlă.

Șcri bisericeșci. *Maj. Sa monarcul* a dăruit din caseta sa privată 100 fl. comunei bisericeșci gr. or. române din Comana-superiôră, pentru repararea bisericeii. — *Pr. SSu episcopul I. Meșian* al Aradului

are să viziteze în curând mai multe comune bisericesti din apropierea Timișorii. — *Dsa Lazar Didraga*, plugar în Rudăria, a dăruit pe sēma bisericeii din Șopotul-Nou din diecesa Caransebeș, 100 fl. — *Veduva Simina Cusman*, din Chelmac în Ardeal, a dăruit bisericeii de acolo un rēnd de odăjdii de catifea nēgră, în preț de 60 fl. — *Dl Kovács Dēnes*, de confesiune unitară, a dăruit bisericeii gr. c. române din Bagin 100 fl., ca din venitul celui capital să se ajutore preotul de acolo. — *Reședința episcopiei de Gherla* în slērșit s'a stabilit în Gherla, unde spre acest scop s'a cumpērat doue case în piață, ēr edificarea se va incepe în anul viitor. — *La Făgăraș* alegerea de protopresbiter gr. or. se va face în 3 iunie n.; comisar consistorial e protopresbiterul Ioan Popescu din Sibiu.

In cauza gimnasiului din Beinș și anume în contra introducerii limbei maghiare ca limbă de propunere în cele patru clase superiōre, mișcarea pe care o semnalarăm în nr. 15 al foii nōstre, se urmēză. Canonicul Luran, voind s'o potolēscă, a aprins-o și mai mult. Sēptēmănilē din urmă ținură conferință și preoții aparținători protopopiatelor gr. c. din părțile aradane; āncă înainte de aceștia s'au întrunit preoții din protopopiatul Beinșului; ēr mai în urmă cei de pe Bărcău. Toți cer convocarea sinodului diecesan. Într'aceste s'a ținut în orașul Săltmar și conferința clerului din tōte protopopiatele sātmarēne aparținētōre de diecesa Orădii-mari. S'a decis, ca atât în cauza gimnasiului din Beinș, cât și în a școlēlor româneșci amenințate din comitatul Sabolciu să se cēră convocarea sinodului diecesan, trimițēndu-se în cesțiunea asta un memorandum la ordinariatul diecesan. În cas de respingere, clerul apelēză la forul mitropolitan, eventual la scaunul din Roma.

O română doctorēsă în drept. Dșōra Bilcescu din Romānia a făcut dīlele trecute doctoratul în drept la universitatea din Paris. Subiectul tesei ce a susținut a fost: »Despre condițiunea mumei« pentru tesa francesă și »Despre colonii« pentru tesa latină. Dșōra Bilcescu este prima femeie care obține la universitatea din Paris gradul de doctorēsă în drept.

Arhidiecesa Blaș. Esamenele de cvalificațiune pentru invēțătorii și invēțătoresele dela școlēle populare se vor ținē: în 9, 10 și 11 iunie n. cele scripturistice, ēr la 12 și dīlele urmātōre cele verbale; cei ce doresc a fi admiși la acest examen, au de a-și înainta cererile la ordinariatul mitropolitan până 'n ultima mier, pe calea oficiilor protopopeșci.

In Ocna-Deșului la 20 aprile n. s'a ținut adunarea preoților și invēțătorilor romāni gr. c. din protopopiatul Căscăului. Înainte de miēdădi cu toții au asistat la liturgie, ēr după miēdădi intēiu s'a ținut conferința preoțēscă, în care părintele Ales. Hossu ș-a citit disertația »Despre stērpirea concubinatelor.« Apoi a urmat conferința invēțătorilor, în care G. Hatos ș-a citit observările făcute pe la esamenele tractuale din anul trecut; după aceea A. Pop a dat lectură lucrării sale »Despre industria de casă la poporul român.« Viitōrea adunare se va ținē în Căscău, deodată cu sinodul preoțesc. Adunările aceste s'au ținut sub presiul protopopului Ioan Velle.

In Maramureș reuniunea invēțătorilor romāni gr. c. de acolo va ținē adunarea sa generală în 29 maiu n. în comuna Sēlișteea-de-sus, sub presiul vicarului Titu Budu, care conduce cu mult zel acēsta reuniune de mare importanță în părțile acelea.

Invēțătorii din protopopiatul gr. c. al Betlōnului au ținut conferința lor de primăveră în 12 maiu în comuna Teure, sub presiul protopopului Mihail Făgărășan, care o introduse cu cuvēntare potrivită. Invēțătorul Trifan Dragomir ținū cu școlarii sei o pre-

legere practică, căreia Ioan Diugan i-a făcut critica; invēțătorul Ciunea ceti o disertație, care asemenea fu apretiată de inv. Ioan Diugan. Pentru conferința care se va ținē la tōmnă în comuna Nimigea-română, s'a ales tema: »Intru cât foloseșce societății invēțătorul religios și intru cât strică cel nereligios.«

Reuniunea invēțătorilor gr. or. din despărțēmēntul Sebeșul-Săsesc va ținē adunarea sa generală la 3 și 4 iunie n. în comuna Săsciori. Afară de agențele oficiale, se vor ținē prelegeri teoretice și practice, precum și criticele lor. Președintele despărțēmēntului e dl Z. Mureșan, notar dl Ilie Moga.

Reuniunea invēțătorilor romāni selăgeni va ținē adunarea sa generală la 3 iunie n. a treia di Rusalii în comuna Hotoan. La miēdădi se va da un banchet. ēr sēra se va arangia bal în favorul bibliotecii școlare române de acolo.

La Orăștie în 5/17 maiu s'a ținut adunarea generală a despărțēmēntului invēțătoresc din protopresbiteratul Orăștiei. Cu asta ocaziune invēțătorii George Joandrea, Ioan Baciu, Ioan Muntean, Vasilie Corcodel și I. Balomir, ținură prelegeri teoretice, practice și critice. Adunarea fu convocată de vicepreședintele George Joandrea și de secretarul Ioan Fleșeriu.

Ce e nou ?

Hymen. *Dl Fabiu Rezeiu*, cunoscutul avocat și fruntaș din Lugos, și dșōra Emilia Cozgară ș-au serbat cununia în 1 maiu n. la Lugos; la actul de cununie a celebrat ēnsuș Pr. Ssa părintele episcop dr. Victor Mihályi. — *Dl Eugen Stefanovici*, notar cercual în Ogradena, la 11 maiu n. s'a cununat cu dșōra Carolina M. Meila, fiica dlui N. Meila, neguțător în Ciorda, comitatul Torontal. — *Dl Constantin Lelescu*, căpitan c. și r. în regimentul 31 de infanterie și dșōra Hareti Sotir la 3/15 mai ș-au serbat cununia în Sibiu. — *Poetul I. Nenitescu* și dșōra Elena V. Stefan ș-au ținut cununia în sēptēmăna trecută la Bucureșci. — *Dl Ioan I. Livescu*, fost redactorșef al »Fântanei Blandusiei«, format mic, s'a căsătorit cu dșōra Lucia Popovici în Bucureșci.

Șciri personale. *Regele Romāniei*, după informațiunea unui diar unguresc din Ardeal, are să petrecă seșonul de băi anul acesta la Borsec, pe care i l'a recomandat dl Carp, care a petrecut și vēră trecută acolo. — *Dl Emanuil Ungurian*, avocat în Timișōra și directorul executiv al »Timișanei«, a dăruit fondului reuniunii femeilor romāne din Arad și provinciă, suma de 12. — *Dl S. Pop*, inginer silvic, absolvent al școlēi de agricultură din Viena, a fost numit agent silvic la pădurea Morunglova din Romānia. — *Dl Alesandru Mihalovici*, adjunct de inginer-mașinist aplicat la Solnoc, fu numit inginer tot acolo. — *Pierre Lotti*, (Julien Viaud) cunoscutul scriitor frances, a sosit la Bucureșci spre a visita pe regina, căreia i-a dedicat un roman al seu, apărut de curēnd.

Dl Ioan cav. de Pușoariu, singurul jude român la Curia-regēscă din Budapesta, servind cu demnitate un șir lung de patrușeci de ani, a cerut să fie pensionat; cererea i s'a implinit și totodată i s'a adus la cunoșcință recunoșcința Pré naltă a Majestății Sale pentru serviciile sale cu credință și zel pe terenul justiției.

Asociațiunea transilvană. Adunarea generală a Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român în anul acesta se va ținē în Reghinul-săsesc. Cu ocaziunea aceea se va țirē și un parastas pentru reposatul president br. L. V. Pop. Sēra în bal se va da un premiu de patru napoleoni

damei care va avea cel mai trumos costum național ardelenesc. — *Despărțământul Reghin* va ține în anul acesta adunarea sa generală în comuna Cueșdiu la 2 iunie n. sub prezidiul dlui Patriciu P. Barbu, secretar dl Sever Barbu, cassar dl dr. Abs. Todea. — *Despărțământul Abrud* se va întruni în adunarea generală în 3 iunie, a treia zi de Rusalii, în comuna Roșia-montană, cu care ocaziune se va da un premiu de 10 fl. acelui învățător român din despărțământul acela, care a făcut mai mare progres în pomarit.

Maialuri. *La Cricău* tinerimea română academică, comercială și agronomică din părțile Albei-Iulie a arangiat în duminică Mironosițelor o petrecere de vază, sub protectoratul dlui Axente Sever. Petrecerea a reușit bine, de și publicul adunat n'a fost prea mare, dar a fost veselie generală. Această petrecere se va repeta a doua zi de Rusalii tot acolo. Vinitul curat e destinat în folosul fondului pentru edificarea unei biserici gr. c. în Cricău. — *Junimea română din Cluș* va da la 24 maiu în grădina »Stadler« un maial; vinitul curat e destinat pentru ajutoarea tinerilor universitari lipsiți de mijloace la înscrierea și depunerea esamenelor; președintele comitetului arangiator e dl Alesandru Andressi, secretar dl Aurel Oltean, cassar dl Petru Marin. — *La Blaș* reuniunea pompierilor a arangiat în 11 maiu n. maial în bereul mitropolitan.

Cununia arhiducesei Maria Valeria cu principesa Francisc Salvator se va face la 31 iulie în Ischl. La această solemnitate s'au invitat 1600 persoane. Actul cununiei se va celebra de episcopul din Linz, însoțit de preotul curții. Capitalele diferitelor țări și provincii, precum și alte orașe, fac pregătiri mari pentru a serba și eternisa acea zi.

O invențiune românească. Locotenentul de călărași Rudolf Copetski din România a inventat un fel de lampă nouă. Invențiunea constă în aceea că, prin sistemul de mecanism ce a introdus în confecționarea lămpilor, nu mai există nici o primejdie pentru acei ce întrebuințază lămpile cu petrolu. Mecanismul este cât se poate de simplu și ingenios. La o inclinare care ar face ca lampa să se răstörne, doue capace d'ouă părți și de alta a lății fitei il acoper și lampa se stinge imediat, înainte d'a căde, a se sparge și a pricinui nenorociri. În ori ce direcțiune se va inclina lampa, și chiar în pozițiune horizontală așezând-o, efectul înlăturător de primejdie este același, lampa se stinge. Nenumărate sunt serviciile ce această invențiune e menită a aduce, mai cu seamă populațiunii dela țară, mai nedebace cu mănuierea lămpilor și printre care dîlnic se produc o sumă de nenorociri. Sistemul dlui Copetski se adaptază la tot felul de lămpi: suspendate, de mäsă, de pärete, portative, felinare. Invențiunea pörta numele de »lampa cu estinctör automatic Copetski.« Inventatorul a comandat deja în Angliterationa fabricile societätei Schopenhov, din Londra și Birmingham, un număr de un milion și jumătate de lămpi, cari vor fi gata de pus în vânzare în luna lui maiu. Ele se fabrică numai din metal, sticla fiind supusă spargerei și pe lângă avantajul solidității au și acela, că gazul și fitei se pun fără să fie nevoie a deșurupă mașina lămpii, din care causă se produc multe accidente. Dl Copetski a reușit să capete pentru meritoasa sa invențiune brevete în totă Europa, în Statele-Unite, Canada și Brasilia. Brevetul din Statele-Unite mai cu seamă se capătă foarte greu.

Arieșana, institutul de credit și economii din Turda, sub conducerea dlui director executiv Dionisiu Sterca-Șiuluțiu, face progrese îmbucurătoare. În adunarea sa generală din primăvera această a decis ca din profitul realizat să dea fondului de rezervă o dotațiune estraordinară de 568 fl. 49 cr., 6r acționarilor

să se plătescă dividendă de 8%. Totodată s'a decis a se spori capitalul social cu 30,000 fl. prin emiterea a 600 de acții noue în valöre nominală de 50 fl. de plătit în 6 rate, în decurs de trei ani, în 1 iunie și 1 novembre a fiecărui an.

Advocați noi. *Dl dr. I. Dobrin* a făcut în Buda-pesta censură de avocat și și va deschide cancelăria în Lugoș. — *Dl dr. Ciril Vulcan* ș-a deschis cancelăria advocațială în Reghinul-săsesc. — *Dl G. Domșa*, fost protopretor la Vascău în Biharia, s'a așezat ca avocat la Păncota, în comitatul Arad.

Șoiri militare. *Regimentul nr. 61* a serbat duminică 'n 6/18 maiu, la Viena și 'n Timișóra, jubileul șefului seu de onöre Alesandru III de Rusia; regimentul acesta e compus cea mai mare parte din români bănățeni și s'a distins în toate bătăliile din secolul acesta ale armatei austro-ungare. — *Dni Traian Moșoiu și Basiliu Mărginean*, ofițeri în rezervă, au fost înaintați la rangul de sublocotenenți.

Poporațiunea Galațului. Recensământul populațiunii din Galați a dat următorul rezultat. Sînt 55,321 de locuitori din cari 28,837 bărbați și 26,484 femei. 29,845 sînt necăsătoriți, 20,328 căsătoriți, 4,903 vėduvi, 245 divorțați. Știu carte 20.689, ru știu 34,632. Copii de familie s'au găsit 12,913.

Necloroge. *Alesandru Ch. Dragomir* de Capolnoc-Monaștur, avocat și interpret la tribunalul din Zelau, a încetat din viață la 17 maiu în Cluș, în etate de 37 ani, jelit de soția n. Camila Papp de Lemeny, de fiica sa Olga și numeroși consăngeni. — *Hortensia Antonescu*, fiica dlui Dimitrie Antonescu, avocat în Arad, a reposit la 1/13 maiu, în etate de 4 ani. — *Ioan Popescu*, paroc gr. or. în Deda și fost administrator protopresbiteral, a murit acolo la 6/18 maiu, în etate de 59 ani. — *Maria Procrean* n. Tulbure, soția învățătorului Simeon Pocrean din Soceni, a reposit la 7 maiu în etate de 26 ani. — *Michail Nicöbra*, jude la tribunalul regesc din Sătmar, a murit la 19 maiu, în etate de 59 ani.

Oglinda lumii.

Turnul Eiffel. La sfērșitul acestei luni turnul Eiffel din Paris, care dela novembre încöci a fost închis, se va redeschide publicului. În decursul ernei s'au făcut modificări însemnate în arangierea interioară a turnului. Intre altele localul unde eră instalată tipografia și redacțiunea diarului »Figaro« s'a făcut o splendidă sală de restaurațiune. D'asemeni în etagiul al treilea s'au arangiat mai multe salöne lucșöse. Tot acolo este instalat și oficiul telegrafic și poștal, precum se mai găsesc acolo magazine unde se pot cumpăra suveniri de pe turnul Eiffel. În zilele de lucru se plătesc patru lei, 6r duminicile doi lei tacsă de intrare.

Imperatricea Augusta ar fi scris diverse compozițiuni musicale. Detunctul director de baleturi și compositor al curței Herman Schmidt, o învățase compozițiunea. Din această impregiurare Imperatricea a scris diferite bucăți de dans și musici de balet. Astfel provine dela densa Uvertura baletului »Mascarada«, represintat de multe ori cu Fanny Essler sub domnia lui Frederic Vilhelm III. Alte compozițiuni ale sale au fost inserate în opere și baleturi. Dar când bărbatul seu se urcă pe tron, ea își retrase toate compozițiunile sale. »Nu e drept, dicea densa de multe ori, să me pun eu să fac meșteșugul compositorilor.«

Fonograful. Fonograful va fi în curënd întrebuințat și la serviciul poștal. Statul unde întieăș dată se vor face încercări, este Mexicul. În această țară sînt o mulțime de ömeni cari nu știu să scrie și să citească. Pentru a se ajuta și mijloci corospondența și

pentru acești ómeni, guvernul din Mexic a incheiat un contract cu Edison, in virtutea cărui contract densusul se obligă ca in decurs de 15 ani să dea pe fiecare an o anume sumă de fonografe. Aparatele vor fi espuse la oficiile poștale, unde pentru o tacsă óre-care ori cine va puté să dicteze o scrisóre in fonograf, care scrisóre va fi apoi recitată la destinația de un alt aparat.

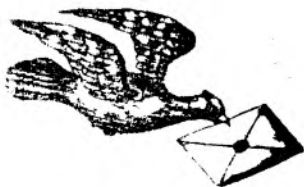
Pentru dómne tinere.

Conservarea fructelor și legumelor. Conservarea fructelor și legumelor pe érnă intimpină mari greutăți din pricina defectuosității mijlócelor d'a le curăți de cógie și simburi și d'a le tăia in bucăți regulate și egale. Acéstă greutate a dispărut acum. In adevér, s'a construit o mașină care curăță cógia cu o fineță estraordinară, scóte simburii impreună cu căsuțele lor scorfóse și taie fructele in felii de o regularitate matematică. Mașinele aceste sânt de diferite mărimi: există mașini mici, pentru o familie puțin numerosă, și apoi gradat—gradat până la mașinele mari, cari nu se pot intrebuintă decât in fabrici de conserve. Utilitatea lor e neprețuită; in afară că ele scutesc de o muncă migălósă, aceste mașini fac ca la curățitul cógiei de pildă, să se piérdă din carnea fructului sută in sută mai puțin decât la curățitul cu mâna și păstrează fructului materiile albuminoase cari se află imediat sub cógia.

Conservarea cartofilor. Pentru păstrarea cartofilor in bună stare până véra târziu, se intrebuintează in Franța următórea metodă. Speli cartofii, îi pui intr'o rețea séu coș și-i moí intr'un cazan cu apă cloctotită. După patru secunde, nu mai mult, îi scoți și-i restorni jos. După ce ai pregătit astfel totă cantitatea de cartofi pe care vrei s'o conservi pe érnă, îi pui la uscat, imprășciindu-i pe ceva prin care să potă străbate aerul (cum e lésa pentru uscat prune, de pildă.) După ce s'au uscat, îi pui intr'un loc intunecos. Cu acest tratament se omórá puterea de germinațiune și cartofii nu mai incolțesc, ci se păstrează gustoși până la noua recoltă. In apa din cazan poți să pui și ceva sare; efectul e atunci și mai sigur.

Spre a se ferí hainele de molii. Se unge cu puțină terebentină niște loi de hârtie și aceste loi de hârtie se aședă cu partea neunsă pe mobilele și lucrurile infestate de molii. Insectele vor muri numai decât. Se póte chiar să stropim vestmintele și mobilele in care se țin ele, cu spirit de terebentină. E de ajuns apoi să espunem stofele la aer, ca să scótem din ele mirosul de terebentină. Unele dómne au obiceiul să pue intre stofe bucățele de canfor, dar acest mijloc nu izbutește totdeuna.

Poșta redacțiunei.

cimen.

Am avut. Incercare primitivă.

Am un dor. Decă rimele ar fi mai bune, s'ar puté și publică cu órecari indreptări. Dar: spune — nime, drept — cred, lume — bune etc. nu sânt rime.

Dnei Sm. G. in Pl. Pentru nr. acela aveți aici niște aquarele și o mică poesie. Trimeteți și bucata mare. Regretăm greșéla, dar scrisórea n'a fost pré legibilă. »Baba Hira« vi s'a trimis. Din cele ce puneți sub tipar, trimeteți una, care n'a éșit încă la noi, s'o publicăm drept specimen.

Deschiderea Stânei-de-vale.

Am onórea să 'nșcînțez onorabilul public, că la 1 iunie voi deschide baia de cură-climatică

S T Â N A - D E - V A L E

inființată abia înainte cu 6 ani prin generositatea Il. Sale dlui episcop gr. c. de Oradea-mare Michael Pavel, in partea cea mai romantică a munților bihăreni, la înălțime de 1060 metri, in o vale incântătoare impresurată de o uriașă pădure de brați seculari. Acest admirabil loc de cură climatică, prin poziția sa naturală din cele mai frumoase, prin aerul seu neaseménabil și prin ieftinétatea sa intrece tóte báile din țeră. Acéstă baie de mare viitor a comitatului Biharia anul trecut a avut cam 500 de óspeți, astăzi are 60 de odăi pentru public, restaurație spațioasă, salon de dans separat, edificiu de scâlđi, biserică. Edificiile sânt clădite in stil frumos elvețian, in mai multe grupe separate. In lunile iulie și august e musică permanentă și in tóte zilele comunicațiune poștală.

Provederea completă a unei persoane, cu odăie și cu tacsă musicală dimpreună nu póte costă mai mult de 2 fl. pe zi. Provederea copilor se socotește și mai ieftin. O baie caldă cu lepedeu costă 25 cr.; dusul vece gratis. La intrebări speciale dau cu plăcere desluciri numai decât. Asigurând onorab. public de mănăcări gățite cu gust și de beuturi ținute curat, precum și de serviciu prompt, i cer spriginul

cu stimă profundă, arendătorul
Emeric Nyilas.

1—2

Picături de Maria-Zell pentru stomac,

forte folositoare in tóte bótele de stomac.

Vindecă: lipsa de apetit, slăbiciunea stomacului, respirațiunea mirositoare, paliditatea, rigălile, colica, catarul de stomac, acréla n gât, gálbinarea, gréța, vérsarea, durerile de cap (decă provin din stomac,) sgăricurile de stomac, incuetura, ingreunarea stomacului, hemoroidele etc. Prețul unei sticle, cu Marca de inventiune, instructiune pentru intrebuintare 40 cr.; duplá 70 cr. Expedițiunea centrală prin farmacistul Carl Brady, in Kremsier (Moravia.)

Avertisment! Veritabilele picături de Schutzmarke. Maria-Zell pentru stomac se falsifică și se imităză mult. Semnul veritabilității este, că fiecare sticlă trebuie să fie impachetată in hârtie roșie, provédută cu marca de sus și să aibă regulele de intrebuintare, mai observându-se, că este tipărită in impriméria lui H. Gusek in Kremsier.

Hapuri purgative de Maria-Zell.

Aceste hapuri (pilule) care de mulți ani se 'ntrebuintează cu cel mai bun succes contra lipsei de scaun și la incueri, se falsifică mult. Cumpérătorul să fie atent la marca de mai sus, cum și la subscrierea farmacistului C. Brady, Kremsier. Prețul unei cutii 20 cr., 6 cutii 1 fl. Decă banii se trimít înainte, se espedéză franco: 1 sul cu 6 cutii 1 fl 20 cr., 2 suluri 2 fl. 20 cr.

Picăturile de Maria-Zell pentru stomac și hapurile purgative de Maria-Zell nu sânt niște lécuri secrete. Descrierea se află in regulele de intrebuintare care se alătură la fiecare sticlă și cutie.

Picăturile de Maria-Zell pentru stomac și hapurile purgative de Maria-Zell se află de vëndare: in Oradea-mare la iarmacisti: E. Ember, Lud. Molnár, George Nyiry, Carol Bleyer, Ales. Heringh și la misericordiani; in Beretyó-Ujfalú la farm. Geza Tamásy, in Kis-Marja la farm. Fr. Gallasy; in Komádi la farm. G. Scholtz; in Salonta la farm. L. Kovács și Fr. Podráczky; in B. Dicsig la I. Vaday.

32—44

Călindarul săptămânei.

Diua sépt.	Călindarul vechiu	Calind. nou	Sórele
Duminica SS Părinți Ev. dela Ioan c. 17 gl. 6, a inv. 10			res. ap.
Duminică	13 Mart. Glicheria	25 (†) Rusali	4 19 7 34
Luni	14 Mart. Isidor	26 (†) Bela	4 18 7 35
Marti	15 Par. Pachomi	27 Theodor	4 17 7 36
Mercuri	16 Cuv. Teodor	28 Wilhelm	4 16 7 37
Joi	17 St. Ap. Andronicu	29 Maximilian	4 15 7 38
Vineri	18 Mari. Teodot	30 Ferdinand	4 14 7 39
Sămbătă	19 S. Mart. Patrichie	31 Petronela	4 13 7 40

Proprietar, redactor respundător și editor: **IOSIF VULCAN.**

Cu tipariul lui Otto Hügel in Oradea-mare.